

בעזה"ש"ת

גליון
**דרך
אמונה**

פנינים יקרים על פרשת השבוע
מלוקט משיחותיו של
הרה"צ רבי
מאיר איתמר רוזנבוים
שליט"א

ויחי

גליון רי"ז

לשמיעת השיעורים בכל שבוע
על הטלפון נא להתקשר
למערכת 'דרך אמונה'

בארה"ב 718-298-3717 ולהקיש 1
בארץ ישראל 072-278-6444 ולהקיש 1
בענגלאנד 0203-874-6800 ולהקיש 1

מכון 'דרך אמונה'

הרוצה לקבל את הגליון בכל שבוע באימייל
נא לשלוח אימייל לאדרעסס 3875060@gmail.com
ולכתוב שם המבקש ואימייל אדרעסס שלו. ואי"ה נוסיפו לרשימת המקבלים

להארות והערות יכולים להתקשר לאחד ממספרי הטעלפון של מערכת דרך אמונה הנ"ל
ולהשאיר הודעה על מספר 9 ובלי"נ נתקשר בחזרה אי"ה

פרשת ויחי

במידת האמת יוצאים מכל המצרים * השבועה היתה מוכרחת * לא יוכל לראות ברע רק טוב * לנהוג כבוד באחרים * תורה וגדולה במקום אחד * טעם לסתימת זמן הקץ שיוכלו לסבול הגלות * בעלי מחלוקת אין להם אסיפה בכלל ישראל * בכח האמונה זוכים למידת אמת * שותפות יששכר וזבולן * המחזיק תורה זוכה לשני עולמות * בכל מאודך * המחזיק מקבל שכר יותר מהלומד * החזקת תורה מכפרת עוונות * ניצל מיצר הרע * זוכה לאריכות ימים * הת"ח משיג תענוגי עוה"ז ואינו רוצה לעסוק בהם * בעל אמונה משורר ומודה לה' * מדריגה גדולה באמונה שכל הרעות הם לטובה * זכה לכל הגדולה שהיה מעביר על מידותיו * ע"י הכנעה מבטלים הצרות * הענוה הכלי זיין המועיל ביותר * שלא לעורר דין למעלה

וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁבְעַת עָשָׂר שָׁנָה וַיְחִי יָמָיו יַעֲקֹב
שְׁנַיִם חֲמִיּוֹת שִׁבְעַת שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמֵאָת שָׁנָה (מז, כח).

ולסבול במשך שנות חייו בחינת גלות מצרים, שאין לך אדם שאין לו זמנים ועיתים שעוברים עליו כל מיני הגבלות ומצבים קשים, ואיך יוכל האדם להתגבר עליהם ולצאת מהם, לזאת מגלה לנו התורה 'ויחי יעקב בארץ מצרים, בכח מידתו של יעקב אבינו דהיינו אמת, יוכל לעבור כל הגלים והמשברים העוברים עליו.

במידת האמת יוצאים מכל המצרים

בחינושי הרי"ם כתב רמז על אומרו 'ויחי יעקב בארץ מצרים', שעל ידי בחינת אמת, מדתו של יעקב, כדכתיב (מיכה ז, ב) תתן אמת ליעקב, יכולין לחיות ולהחזיק מעמד 'בארץ מצרים' היינו בכל המצרים העוברים על כל איש מישראל, כמבואר בספה"ק שכל יהודי צריך לעבור

וַיִּשְׁכְּבֵתִי עִם אֲבֹתַי וַיִּנְשְׂאֲתַנִּי מִמִּצְרַיִם וַיִּקְבְּרֵתַנִּי בְּקִבְרֹתָם
וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי אֶעֱשֶׂה כְּדַבְּרֶךָ, וַיֹּאמֶר הַשְּׁבֹעָה לִּי וַיִּשְׁבַּע לִּי
וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּפְתָּה (מז, ל - לא).

הרה"ק מאוסטראווצע זי"ע הקשה, למה היה צריך יעקב אבינו להשביע

השבועה היתה מוכרחת

מניחו ליוסף להעלות עצמות אביו כאשר אמר לו פרעה עלה וקבור את אביך כאשר השביעך (בראשית ג, ו), ופירש"י ואם לא בשביע השבועה לא הייתי מניחך וכו'.

ליוסף הצדיק בנו חביבו לקברו בארץ ישראל, וכי לא האמינו בלא שבועה?! ותירץ, כי סוף הפרשה מוכיח על תחילתו שהוכרח להשביעו, כי בלא שבועה לא היה פרעה

וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזְקֵן לֹא יוֹכֵל לְרִאיוֹת וַיִּגַּשׁ אֶתֶם אֱלֹוֵי וַיִּשְׁק לָהֶם וַיַּחַבֵּק לָהֶם (מח, י).

וזהו שרמזו חכמינו ז"ל במליצת לשונם, 'מי שאינו לא חגיר ולא סומא', אבל כאשר הגיע עבירה לידו 'עושה עצמו כאחד מהם', שעושה עצמו כסומא וכחגיר, שסוגר את עיניו מחמת שאינו רוצה לראות בשום עבירה בעולם, וכן בשאר אברים, אזי השי"ת מסייע לו 'שאינו מת מן הזקנה עד שנעשה כאחד מהם', היינו שזוכה להרגיל את העינים שלו, שלא יראו שום דבר רע על כל אחד מישראל, ולא יראו רק טוב, וכן כל האברים שלו לא יוכלו לעשות ולראות דבר רע, רק לעשות דברים טובים.

ובזה מפרש כוונת הכתוב 'ועיני ישראל כבדו מזוקן', ובתרגום אונקלס 'ועיני ישראל יקן מסיבו', דהיינו שיעקב אבינו הרגיל את עיניו שלא יוכלו להסתכל ברע, וזה 'לא יוכל לראות' היינו שלא יוכל לראות ברע, ומה שראה היה רק טוב, ועל כן כאשר הגיש יוסף את בניו אליו וראה אותם, אז הבין שהם טובים מאוד, שהרי עיניו לא יוכלו לראות רע, על כן 'וישק

לא יוכל לראות ברע רק טוב

בספר אור קדוש להרה"ק רבי אורי מסאמבור זי"ע מפרש פסוק זה, בהקדם ביאור נפלא בלשון המשנה (פאה ה, ט) וכל מי שאינו לא חגיר ולא סומא וכו', ועושה עצמו כאחד מהם, אינו מת מן הזקנה עד שיהיה כאחד מהם, כי הז"ל מלמדים אותנו שהאדם צריך לעשות עצמו כסומא וכחגיר וכדו', כאשר מגיע לעת נסיון בדבר עבירה, כגון: כאשר הולך ברחובות קריה, יעשה עצמו כסומא כדי שלא יכשל לדבר עבירה, וכן יעשה עצמו כחגיר שלא יהיו רגליו מוליכות אותו למקומות אסורים, וכן הוא בשאר האברים, ואף שבתחילה קשה לעמוד בזה, אבל אחרי שירגיל עצמו יקל מעליו, ויותר מזה שיכנס כח הקדושה באבריו שהם בעצמם לא יהיו מסוגלים להטות את עצמם לדברים רעים, עד כדי כך שאפילו כאשר עיניו יהיו פתוחים, לא יראו רק דברים טובים ולא דברים רעים ואסורים.

והלך כעיוור הממשש באפילה, עד שהכה את ראשו בכותל.

ובדרך זה מבאר הכתוב הנ"ל, 'ויחי כי זקן יצחק', היינו שכבר קידש את עיניו וכל רמ"ח אבריו ביותר עד שכבר פסק ממנו היצר הרע, ומאז לא היה צריך עוד להעצים את עיניו מראות ברע, אלא כשבא דבר רע לנגד עיניו, אפילו היו עיניו פתוחות ומאירות כשמש, 'ותכהין עיניו - מראות ברעתו של רשע', שלא ראה רעה לנגד עיניו רק טובה.

ואגב גררא נציין מה שסיפר הגאון המפו' ר' דוד שליסעל זצוק"ל ראב"ד מונקאטש (נרפס בדרשות לחם שלמה בהקדמה אות לה) שבימי צעירותו השתתף באסיפה גדולה בעיר לעמבערג, שהשתתפו בו גדולי ישראל וביניהם הרה"ק משינאווא זי"ע, וראה קודם האסיפה שניגש אברך חשוב להרה"ק משינאווא, ואותו אברך היה התנו של אחיו או אחותו והתגורר בלעמבערג, ובקשו שאחרי האסיפה יבוא לביתו לסעודה שהכין לו, והבטיחו הרה"ק משינאווא שימלא את בקשתו, ואחרי האסיפה בא שוב אותו האברך להזכירו שיבא אליו כאשר הבטיחו, והלך הרה"ק אתו אל ביתו עם קבוצה חסידים ומלווים, וגם ר' דוד הנ"ל הלך אחריהם.

כאשר הגיעו לביתו, פתחה אשתו של האברך את הדלת לקבל פני דודה הקדוש, והיא הלכה בפיה נכרית, וכאשר הרה"ק ראה אותה, אמר בתמיה: היתכן

להם ויחבק להם, ומוסיף 'ויאמר ישראל אל יוסף ראה פניך לא פללת', כי דמיתי שמחמת שהותך במצרים במקום מומאה זמן רב, חלילה נטית מדרך הטוב אל הרע ח"ו, ולא אוכל יותר לראותך, שהרי עיניו לא יביטו ברע, אבל עתה זכני השי"ת שאוכל לראות גם את בניך, סימן הוא שלא נטית מדרך הטוב, וגם זכית להנך את בניך בדרך הטוב והמועיל.

ומידה זאת מצינו גם אצל יצחק אביו, כמו שכתב בספר דברי ישראל (פרשת תולדות) לפרש הכתוב (בראשית כו, א) ויחי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות, ודרשו במדרש רבה (בראשית רבה סה, י) מראות ברעתו של רשע. ומבאר בסגנון הדברים הנ"ל, דהנה כתיב (ישעיה לג, טו) ועוצם עיניו מראות ברע, וזהו כל האדם כשבא דבר רע לנגד עיניו, מבעיא ליה למינס נפשיה ולהעצים את עיניו מראות ברע, כמבואר בגמרא (בבא בתרא נו, ב) עיי"ש. אמנם מי שקידש את עיניו, אזי כשבא דבר רע לנגד עיניו, עיניו מעצמן עוצמים את עצמן מראות ברע, ומי שקידש את עיניו ביותר, אזי אפילו עיניו פתוחות, אינו רואה את הרע שכנגד עיניו, כי יען שכבר קידש את עיניו ביותר, אזי כשבא דבר רע לנגד עיניו, עיניו כהות מראות ברע.

ומעשה נפלא אירע אצל הרה"ק המאור עינים זי"ע, שפעם אחת בליל שבת קודש נדלק בחדרו נר בעבירה על ידי נכרי, וכשבא אל החדר לא ראה כלום,

הבהמה הטמאה לאיש פשוט בעל ערכין או סוחר של בהמות טמאות, או לכל הפחות שהכהן יהיה עומד על גביו כדי שיהיה אימת כהן עליו, ולא שכהן יסתכל על בהמות טמאות?! אלא נשמע מזה, שאם צריך לפעמים להסתכל על בהמה טמאה בעבור ציווי ה', אז מותר אף לכהן להסתכל עליה!

והוסיף הרה"ק ואמר לה: אם תקבלי עליך מעתה שלא לילך עוד בפאה נכרית, ותפשטו מעליך תיכף את הפאה הנכרית, אז אכנס לביתך, ואם לאו, לא אכנס ואלך תיכף לדרכי בחזרה! והאשה נתביישה שלא לקבל דבריו, ואמרה שמקבלת עליה לקיים את דבריו, ונכנסה לדירתה לרגעים אחדים, ופשטה הפיאה נכרית ולבשה מטפחת, ואז נכנס הרה"ק לביתם.

שאשה מיוצאי חלציו של אבי הקדוש ז"ל תלך בפאה נכרית, הלא אבי הק' ז"ל אוסר זאת (עי' שו"ת דברי חיים ח"ב יו"ד סימן נ"ט)?! השיבה האשה ואמרה: כי לא ידעה שדודה יסתכל על נשים!

השיב לה הרה"ק תיכף בשפה ברורה: מצינו שאמרה התורה במשפטי הערכין (ויקרא כו, יא) ואם כל בהמה טמאה וגו' והעמיד את הבהמה לפני הכהן, והעריך הכהן אותה וגו'. ולכאורה צריך ביאור, הלא איתא בספרים קדמונים דראיית דבר טמא פוגם את הנפש (עי' יסוד יוסף פ"ב שהמסתכל בדברים טמאים ממשך עליו רוח טומאה, ובקב הישר פ"ב, ובאגרא דפרקא אות ק"ס), ואם כן למה הוצרכו להביא את הבהמה הטמאה אל הכהן להעריך את שווייה, הלא היה יותר טוב לצוות שיביאו את

וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֶת יְמִינוֹ וַיִּיָּשֶׁת עַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם וְהוּא
הֶצְעִיר וְאֵת שְׂמָאלוֹ עַל רֹאשׁ מְנַשֶּׁה שֶׁכָּל אֶת יָדָיו פִּי
מְנַשֶּׁה הַבְּכוֹר (מת, יד).

הרמז בפסוק זו 'שיכל את ידיו כי מנשה הבכור', דלכאורה היה יכול להפוך את סדר ישיבתם, ולמה הוצרך לשכל את ידיו)?! אלא למדה תורה דרך ארץ, שינהוג אדם כבוד בחבירו לפי הראוי לו, ואף על פי שהיה יכול יעקב אבינו

לנהוג כבוד באחרים

מפסוק זו למדנו עד היכן צריך אדם לנהוג כבוד באחרים, שלא לפגוע בכבודם ולדאוג לטובתם, כמו שכתב בספה"ק נועם אלימלך לפרש

את מנשה, ולכך 'שיכל את ידיו' מעל ראשם.

לחזור ולהעמידם כרצונו, זה לימינו וזה לשמאלו, אלא שכוונתו היה שלא לבייש

וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יְשׁוּמָךְ
אֱלֹקִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה וַיִּשֶׂם אֶת אֶפְרַיִם לְפָנָי מְנַשֶּׁה

(מח, כ).

(יה) 'שמח זבולון בצאתך וישכר באהלך'.

תורה וגדולה במקום אחד

אמנם כל זה דווקא בשני אנשים נפרדים, דאז צריך לכבד יותר את העשיר מהתלמיד חכם, אבל כאשר יש תורה וגדולה באדם אחד, בודאי שמעלת התורה עדיפה. והנה ביוסף הצדיק נתקיימו שני הדברים, שהיה גדול בתורה, כדכתיב (בראשית לו, ג) כי בן זקונים הוא לו, ופירש"י שכל מה שלמד אצל שם ועבר מסר לו, וגם היה גדול בעשירות שהיה משנה למלך, משא"כ אצל בניו התחלק ביניהם, אפרים היה עוסק בתורה, והיה גדול בחכמה, ואילו מנשה היה גדול בעשירות וממונה על בית יוסף. והיינו 'כך יברך ישראל לאמר' ר"ל ביוסף עצמו, שיש בו את שני המעלות של תורה ועשירות, כך יברכו בני ישראל את בניהם, 'ישימך אלקים כאפרים וכמנשה' דהיינו 'תורה וגדולה במקום אחד', ועי"ז אפשר תמיד להקדים את מעלת התורה.

החתם סופר בתורת משה מדקדק, הלא אפרים הצעיר היה עולה בחשיבותו על מנשה הבכור, כדכתיב 'ואחיו הקטן יגדל ממנו וזרעו יהיה מלא הגוים', וא"כ מדוע הזכיר יעקב בברכתו גם את מנשה, ולא הסתפק רק באפרים?! ומבאר דמצינו במשכן כי 'השלחן' שרומז על עשירות, עמד לפני 'המנורה' שרומזת על תורה. ובא להשמיענו כזה, כי העשיר המחזיק את 'לומדי התורה שכרו גדול יותר מהלומד בעצמו! מפני שהתורה הרי היא מתוקה מדבש ונופת צופים, וממילא הלומד עצמו נהנה ושמח על ידי הלימוד, משא"כ אדם שמחזיק את לומדי התורה, אינו מרגיש מאומה מן המתיקות שבדבר, ונמצא שכל כוונתו היא רק לשם שמים, וכן מצינו אצל משה רבינו שהקדים בברכתו את זבולון לפני יששכר, כדכתיב (דברים לו,

וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֲאִסְפוּ וְאֶגְדָּה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים (מט, א).

בספר הנפלא 'מפי ספרים וסופרים' מאת הגה"צ המשפיע רבי אליעזר דוד פרידמאן זצ"ל מעתיק דבריו הק', ומוסיף בזה, שמובא בהקדמה להגדה של פסח 'טוב דברך' מהרה"ק מקאשוי זי"ע שנדרס כמה שנים לפני מלחמת העולם השניה (אב"ד קאשוי נסתלק בשנת ת"ש, שאו עדיין לא ידעו כלום מהצרות והיסורים שעתידים לבוא על כלל ישראל), שהרה"ק מקאשוי אמר: שבספר יערות דבש (חלק א דרוש ד) מהגאון ר' יהונתן אייבשיץ איתא, שאיל"ו היו יודעים דורות הראשונים גודל הצרות והיסורים שעתידים לבוא על בני ישראל, היו מאבדין את עצמן לדעת ח"ו! והוסיף ואמר הרה"ק מקאשוי: שתמיד חרה לו אך כתב הרבי ר' יהונתן אייבשיץ כדברים הללו, אך בראותו את מה שמוכן לבוא עלינו כעת, אני מבין את דבריו הקדושים, כי בשמעם צרות צרורות כאלו אכן יכולים היו לאבד את עצמן לדעת ח"ו!

ובענין זה נכון להוסיף מאמר נפלא שכתב הגה"ק רבי שלמה קלוגער זצוק"ל בספרו דמעת העשוקים (על מגילת איכה) לבאר בסגנון הדברים האלו את דברי המדרש תנחומא בפרשתינו (סימן ח) בפסוק זה, ויקרא יעקב אל בניו וגו', הה"ד (ישעיה מ, כב) ולא אותי קראת יעקב, דיעקב ביקש

טעם לסתימת זמן הקץ שיוכלו לסבול הגלות

פירש"י, האספו ואגידה לכם, ביקש לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה והתחיל אומר דברים אחרים.

בספה"ק זרע קודש מבאר, שבאמת בדברים האלו שאמר יעקב אבינו להם, מרומזים כל הדברים שאירעו לכל שבט ושבט מאז ועד עת יבוא משיח צדקינו במהרה בימינו, רק שמקודם היה רוצה לומר להם 'בנגלה', ואחר כך אמר להם 'בנסתר', ועל דרך הכתוב (דניאל יב, ד) סתום הדברים וחתום הספר. וזהו שאמרו 'ביקש לגלות את הקץ', לגלות דייקא.

ומוסיף בדברים נוראים: ובאמת היה זה חסד מאלהי החסד שיסתום הדברים, כי אם היה מגלה אריכות הגלות כ"כ, וסבלות הצרות שסבלנו מאז ועד עתה, היה קשה להם מאוד להשבטים והיו מצטערין מאוד, וגם כל הדורות היו מצטערין מאוד אם היו יודעין זה, משא"כ עתה כשלא נגלה אז, היו מחכים הדורות בכל יום ויום שיבוא, וכן אנו מחכים אף על פי שיתמהמה מכל מקום בוודאי יבוא במהרה בימינו אמן.

בו ית', כי מחמת שהם דביקין בו לכך סובלין הגלות הזוה, כי אם כופרים בו ית' ומתערבין בגוים, אין הגוים שונאים אותם, וא"כ אם ידעו אורך גלות, ידמו להם שהם יגיעים בו ית', ועי"ז יפרשו מהקב"ה ח"ו, וא"כ אין אתה קורא לי. לכך אתי שפיר המדרש 'ולא אותי קראת יעקב' בזה, 'כי' בזה 'יגעת בי ישראל', שאתה מייגע בי את ישראל עי"ז, שיהיה קשה להם לסבול כל כך זמן ארוך.

בעלי מחלוקת אין להם אסיפה בכלל ישראל

במדרש תנחומא (ס"ח) איתא, 'האספו' הטהרו, כענין שנאמר (במדבר יב, יד) תסגר שבעת ימים מחוץ למחנה ואחר תאסף. היינו שדרשו תיבת 'האספו' שפירושו 'טהרה'.

בספר מי השלוח להרה"ק מאיזביצא זי"ע מבאר הענין בזה, דהנה אברהם ויצחק לא הסכימו שבניהם ידורו יחד באהבה ואחדות גמורה, שהרי אברהם אבינו בודאי לא הסכים שיצחק וישמעאל יתחברו יחד, ואדרבא שלח את ישמעאל מאתו בשביל יצחק בנו, וכן יצחק אבינו לא רצה שיהא חיבור בין עשיו ויעקב, ויעקב אבינו היה ראשון האבות אשר ציוה לבניו, שידרשו שלום רעים ולא ידברו דופי איש ברעהו.

וזה שהזהירם בלשון 'אסיפה' שזה נקרא 'טהרה', להורות שרק מי שנזהר

לגלות להם את הקץ, אמר לו הקב"ה: לבניך אתה קורא ולי אי אתה קורא?! הוי 'ולא אותי קראת יעקב!' והקשו המפרשים מהו פשר הדבר שמחמת שרצה לגלות את הקץ הרי זה נחשב שלא קרא אותו ית'!?

אך נראה דהענין כך, דלכך רצה הקב"ה להסתיר את הקץ, כי ע"י הסתרת הקץ יכולין ישראל לסבול עול הצרות והיסורין הבאים עליהם, כי ברעתן מתנחמין בכל יום, ואומרים יש תקוה שלמחר יבוא משיח וכדומה, לכך בזה אנו חיים, גם על ידי זה לא רבו המתפרצים לכפור בו ית' על ידי הצרות, כיון שאומרים בכל פעם עוד מעט ויושיענו ה'. אבל אם היה נודע להם בשעת החורבן שכל כך זמן רב יהיו בגלות, כמו שאנחנו עכשיו, אז מרוב הפחד איך יסבלו כל כך זמן רב הגלות, היו מתים, או ח"ו היו הרבה כופרים בו ית' באמרם מי יוכל לסבול גלות כזה, לכך כדי שלא יבעמו ישראל בהקב"ה, גם לא יהיה להם צער מרובה, לכך הסתיר את הקץ.

וזהו שאמר הקב"ה ליעקב, שכשאתה קורא לבניך לגלות להם הקץ, הרי בזה אין אתה קורא לי, כי בזה נגרם שח"ו יכפרו ישראל בהקב"ה, ולא יוכלו לסבול גודל הצרות. וזהו לשון הכתוב 'ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל', כלומר שבמה שתודיע להם את הקץ, אתה מייגע בי את ישראל, שיהיו יגיעים ולא יוכלו לסבול כל כך הגלות, וא"כ יהיו מתייגעין

על כן נתרחקה מן המחנה, ומזה נלמד שאין לאדם אסיפה וחיבור לכלל ישראל, רק כאשר נשמר מלדבר בחסרון רעהו, וזה 'האספו' שהזוהרים על זה לדרוש בשלום רעהם.

בטהרת הדיבור, יש לו אסיפה במחנה ישראל, לפי שמצינו שמוי שמחזיק במחלוקת ומשלח מדנים אין לו אסיפה, כדכתיב 'תסגר שבעת ימים מחוץ למחנה ואחר תאסף', מחמת שמרים דברה במשה רבינו

יְהוּדָה אֶתָּה יוֹדוּךָ אֶחֶיךָ יִדְךָ בְּעַרְףְּ אֹיְבֶיךָ יִשְׁתַּחֲוּוּ לְךָ בְּנֵי אֹיְבֶיךָ (מט, ח).

כל איש ישראל להתדבק באמת, ומידה זו קיבלו בני ישראל מיהודה, דבחינת 'הודאה' היינו 'מודה על האמת', להיות נמשך עכ"פ אחר האמת, וע"י הברכות והודאות ושבחחות בפה זוכין אל האמת, וזה כח הפה שלא נברא אלא להודות, וזה ניתן ליהודה ודוד המלך ע"ה געים זמירות ישראל, וזה כח הפה נפתח בשבת קודש, לכן נאמר בו (תהלים צב, ב) טוב להודות לה', ושבת סהדותא איקרי.

בכח האמונה זוכים למידת אמת

בספר שפת אמת מביא בשם המדרש, 'יהודה אתה יודך אחיך כולן נקראו על שמך יהודים', כי יהודה הכין הדרך לכל בני ישראל, ולכן נקראים יהודים על שמו. והנה יעקב אבינו ע"ה כתיב ביה (מיכה ז, ב) תתן אמת ליעקב, והוא מתנה בעלמא דשיקרא, דאיך יזכו להאחו במידת האמת בעולם השקר?! אך בני ישראל הם מאמינים בני מאמינים, ובכח האמונה יכול

זְבוּלוֹן לְחוּף יַמִּים יִשְׁכֵּן וְהוּא לְחוּף אֲנִית וַיִּרְכָּתוּ עַל צִידוֹ, יִשְׁשַׁכֵּר חֹמֶר גָּרָם רִבִּץ בֵּין הַמְּשַׁפְּתִים (מט, יג - יד).

בצאתך ויששכר באחליך, זבולן יוצא בפרקמטיא ויששכר עוסק בתורה באהלים.

ובזוהר הקדוש (דף תרסג) איתא, אמר רבי יהודה זבולון ויששכר עשו בניניהם תנאי, שאחד ישב ויהנה בתורה, ואחד

שזתפות יששכר זבולן

ברש"י פי', זבולן לחוף ימים, שהיה זבולון עוסק בפרקמטיא וממציא מזון לשבט יששכר, והם עוסקים בתורה, הוא שאמר משה (דברים לג, יח) שמח זבולון

זבולן רק 'בצאתך' ויששכר ישמח רק
'באהלך'!?

ומביא תירוץ נאה, כי אחרי שעושים
יששכר וזבולן שותפות ביניהם,
בא זבולן ליששכר כדי לקבל ממנו ברכת
פרידה קודם שיוצא לעסקיו, כאשר בחוץ
קר וגשום, ובתוך אהלו של יששכר חם
וגעים, מנורה גדולה מאירה את החדר
באור יקרות, ויששכר מתענג על הבנת
הסוגיה ומפרשיה, והאוויר אפוף כולו
בהנאה רוחנית ושמחת היצירה, ואז חושב
זבולן לעצמו: הנה יששכר יושב בנחת
ובשלוה באהלו החם, מול הגמרא היפה
והמפוארת של 'ש"ס וילנא' וכיו"ב בגמרות
המהודרות של היום, ואף שהוא עמל
ומתייגע, אבל כמה הנאה וסיפוק יש לו
בעמלו, ואילו אני צריך לנסוע למרחקים
ולנדוד בקור בגשם ובשלג, מעיר לעיר
ומדינה מדינה. עד שאראה בעיני צורת
מטבע, ואז אצטרך לתת חלק לשותפי
יששכר, ומתחיל להרהר לעצמו האם כדאי
הוא לו עיסקא זו?! אבל את הנעשה אין
להשיב, שהרי כבר חתם עם יששכר על
השותפות.

אמנם כאשר יבואו שניהם לעלמא דקשומי,
אחרי שיששכר למד את הש"ס
בעיון שני פעמים לכל הפחות, והכרוז יוצא:
פנו מקום לרבי זבולן שזכה ללמוד את כל
הש"ס! ומושיבים אותו אצל יששכר, אזי
שמח הוא במתנת חלקו, אבל יששכר שרוי
בעצבות, דכאשר רואה בעיניו את העולם

יוצא ויעוסק במסחר ויתמוך ביששכר,
שכתוב (משלי ג, יח) ותומכיה מאושר, והיה
יורד בימים לעשות מסחר, וחלקו היה כן,
כי הים היה נחלתו, ומשום זה קורא אותו
ירך, שנאמר 'יורכתו', כי דרכו של ירך
הוא לצאת ולבא, זה שאמר שמח זבולן
בצאתך ויששכר באהלך.

המחזיק תורה זוכה לשני עולמות

עוד איתא בזוהר הקדוש (דף תרעד) למה
הקדים תמיד בברכות את זבולן
לפני יששכר, והרי יששכר עסק בתורה
והתורה מקדימים בכל מקום... אלא זבולן
זכה, שמשום שהוציא לחם מפיו ונתן
לפיו של יששכר, משום זה הקדים אותו.
מכאן למדנו מי שמפרנס לבעל תורה
מקבל ברכות מומעלה ומלמטה, ולא
עוד אלא שזוכה לשני שולחנות, מה
שאינו זוכה אדם אחר, הוא זוכה
לעושר שיתברך בעולם הזה, וזוכה
שיהיה לו חלק בעולם הבא. זה שאמר
'לחוף ימים', למה כתוב עוד 'לחוף אניות',
אלא 'לחוף ימים' הוא בעולם הזה, 'לחוף
אניות' הוא בעולם הבא, כמו שאמר
(תהלים קד, כו) שם אניות יהלכון, כי שם
מרמז על עולם הבא.

בענין זה ראיתי רעיון נפלא המובא בספר
פרדס יוסף, דלכאורה קשה על
אומרו 'שמח זבולן', דלשמחה מה זו עושה
בצאתו לדרך כאשר יששכר יושב באהלו
ועוסק בתורה?! גם יקשה, מדוע ישמח

הרב שניידער היה באמצע שיעור בספר חובת הלבבות בשער הבטחון עם תלמידי הישיבה, והוא השיב לטבח: שיחכה עד גמר השיעור, ואח"כ ימכסו עצה בצוותא כדת מה לעשות! והנה לפני סיום השיעור נכנס השליח של בית הדואר ומסר לו המכתבים שהגיעו בשבילו, וביניהם היה חבילה גדולה, כאשר פתחו את החבילה נדהמו כולם לראות כי היתה מלאה בכסף מזומן שהיה סכום עצום לפי ערך הימים ההם, והיה מצורף מכתב בעילום שם, כי השולח הוא יהודי המשתוקק כל ימיו לקיים מה שדרשו חז"ל 'בכל מאודך - בכל ממונך', ועל כן מכר את כל רכושו, חוץ ממזון לכמה שבועות שהשאיר לעצמו ולבני משפחתו, ושלח את כל הכסף לישיבה להחזקת לומדי התורה, והוסיף וכתב: כי הוא מודה להקב"ה שזכה לפחות פעם אחת בחייו לטעום את הטעם של קיום המצוה 'בכל מאודך'.

לאחר כמה שבועות נתברר במקרה שהכסף נשלח על ידי הרב שמחה בנימין באמבערגער זצ"ל.

המחזיק מקבל שכר יותר מהלומד

בספר תולדות יצחק להגאון רבי יצחק קארו זצוק"ל (ממגורשי ספרד, דורו של מרן הבית יוסף ז"ל) מדקדק ג"כ שראוי היה שיקדים יששכר לזבולון שהוא נולד ראשונה?! אבל הקדים זבולון ליששכר

הבא, הושב לעצמו מדוע מכרתי חלקי 'בנייד ערשים'.

ולפי זה שפיר מדוקדק לשון הכתוב, 'שמח זבולן בצאתך' שכל שמחתו של זבולן הוא רק כאשר יוצא מן העולם הזה, ולא קודם לכן, כי בעולם הזה אינו יודע להעריך כראוי את גודל הזכיה שמקבל עבור מרחתו בשביל יששכר שיוכל לעסוק בתורה, ואילו 'יששכר באהליך' שתערב לו שמחתו רק בעולם הזה, שיוכל לישב באהל של תורה בזכותו של זבולן, ולעסוק בתורה יומם ולילה בישוב הדעת ובמנוחת הנפש, אבל כשיוצא מעולם הזה לא תערב שמחתו כאשר יתברר לו כמה שילם בעד תמיכתו של זבולן.

בכל מאודך

ראיתי סיפור גורא על החזקת התורה אשר מתאים לבעלי מסירות נפש לפני מאות שנים, סיפר הגאון רבי שלום מאיר יונגערמאן זצ"ל על הרב שמחה בנימין באמבערגער זצ"ל (ממקימו ומחזיקי מוסדות התורה בזכרון יעקב וממייסדי הכולל בנייטסהעד): לאחר מלחמת העולם השנייה, כאשר הישיבה של הגאון הנודע רבי משה שניידער זצ"ל היתה הישיבה היחידה במדינת ענגלאנד, ולמדו בה הרבה מפליטי המלחמה, מצבה הכספי של הישיבה היה קשה מאד, וביום שישי אחד ניגש הטבח (קעכער) של הישיבה אל הרב שניידער ואמר לו: הגיעו מים עד נפש, פשוט אין לו כלום כמה לבשל לתלמידים לסעודת השבת!

ניצל מיצר הרע

הגה"ק רבי חיים פלאג'י זצוק"ל בספר תוכחת חיים (פרשת ויגש) כתב, תורתו של התלמיד חכם מצילה את המחזיק מיצר הרע.

וגדולה מזו כתב החיד"א זצוק"ל בספר ראש דוד (פרשת קדושים) שיש לו יתרון למחזיק, דאילו התלמיד חכם בעידנא דלא עסיק בתורה לא מצילה מן היצר, והמחזיק בידי ת"ח אפילו בעת שעוסק בסחורה ניצול מן היצר.

זוכה לאריכות ימים

בספר חכמה ומוסר (דרך חיים פרק ג' דף צח) להגאון רבי אברהם ענתבי זצוק"ל מרבני חלאב, כתב: המחזיק בידי תלמידי חכמים העוסקים בתורה, מאריכין לו ימיו, כדכתיב (משלי ג, יח) עיץ חיים היא למחזיקים בה, וכמו שהעוסק בתורה תמיד כתוב בו (משלי ט, יא) כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים, וכל שמרבה תורה מרבה חיים, כך גם שותפו המחזיק בידו.

וכן כתב הגאון רבי חיים פלאג'י זצוק"ל בספר תנופה חיים (פרשת משפטים אות מ): אמרו רז"ל (עיין הענין ג, א) על הפסוק (משלי ג, יח) עיץ חיים היא למחזיקים בה, כי המחזיק ביד תלמידי חכמים זוכה לאריכות ימים, וכן כתב המהרש"א ז"ל (בחדושי אנרות נדרים סב).

לומר שהמחזיק יד לומדי התורה יש לו שכר יותר מהלומד.

החזקת תורה מכפרת עוונות

הגאון בעל החפץ חיים זצוק"ל כתב בספרו שם עולם ח"א (פמ"ו), כשם שזכות לימוד התורה מכפרת לאדם על כל עוונותיו כמו שאמרו רז"ל בכמה מקומות, כן ממש מצות החזקת התורה מכפרת על כל עוונותיו.

עוד כתב החפץ חיים זצ"ל בספר מכתביו (סימן עו) בענין זה: ובזכות המצוה הגדולה של החזקת התורה, אשר אין קץ למתן שכרה בימינו אלה, וגם מצות הצדקה שהיא גדולה גם כן למאוד, על ידי שתי זכויות אלו יוכל האדם לזכך את נשמתו מכל החטאים והעוונות, ומה אם האומר הרי עלי סלע לצדקה בשביל שיחיה בני הרי זה צדיק גמור (ראש השנה ד, א), מכל שכן האומר הרי עלי צדקה בשביל לזכות את נשמתו, שבוודאי יועיל הדבר הזה בעזה"י, ויחד עם הצדקה שיתן יהרהר בתשובה על חטאיו, ויתחרט עליהם חרטה גמורה. ויקבל עליו שלא יעשם עוד מהיום שהוא והלאה כאשר עשה עד עתה.

וכן כתב המהרש"ם מבערזאן זצוק"ל בספר תכלת מרדכי, כי המחזיק תורה ומפרנס לתלמיד חכם יש להם חלק בתורתו, ומוחלים להם עוונותיהם.

החזון איש: אין צורך בתקיעת כף, כי הפסוק ערב לכך, שנאמר (משלי ג, י) אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד.

וכאשר סיים ר' פסח הנ"ל את סיפורו, אמר: הלוואי ויתקיים הרישא של הפסוק - אורך ימים בימינה, כפי שנתקיים הסיפא - בשמאלה עושר וכבוד! והוסיף ואמר: האמינו לי איני יודע בעצמי כמה רכוש יש לי! ואכן גם הלך לעולמו בשיבה טובה.

עוד מעשה רב מסופר על החזון איש בענין החזקת ת"ח, שפעם נפטר יהודי פשוט מתושבי בני ברק, והחזון איש הלך ברגלו אחר ממתו שלא כדרכו, עד שהגיעו אל בית החיים 'שומרי שבת' מחוץ לעיר, ובמאמץ רב עשה כברת דרך ארוכה זו, למרות שנחלש מאוד ביום ההוא, וכשבא אל שער בית העלמין, נאלץ לשכב על הספסל מפני אפיסת כוחותיו, והיו מקורביו חרדים לשלומו, ושאלו אותו: מה ראה לחלוק כבוד לאותו נפטר במסירות נפש?! השיב להם: יהודי זה החזיק בחייו תלמיד חכם, והיה מכלכלי על חשבונו.

בספר מעשה איש (ח"ג דף ט"ל) מביא מעשה נאה, שסיפר יהודי בשם ר' פסח אנטאקעס ז"ל מוורתקי הקבלנים (קאנטראקטור) בבני ברק, שהיה בעל חלקת אדמה, והתחיל לחשוב מחשבות ולסדר הענינים שיוכל לבנות שם דירות למגורים, ובסמיכות היה בנין ישיבה, ומנהלי הישיבה פנו אליו שברצונם להרחיב את בנין הישיבה, והציעו לו שימכור להם הקרקע במחיר מוזל שיוכלו לעמוד בו, אבל הוא דחה את הצעתם ואמר להם שבדעתו לבנות שם בית דירות, וכל ההכנות כבר מוכנים.

לאחר מספר ימים הגיע אליו שליח, באומרו: כי החזון איש מבקשו לסור אליו! מיד בא לביתו של החזון איש, והחזון איש אמר לו: הלא ידוע אתה בעירנו כמבין גדול בעסקים, שמעתי שנודמן לך עסק מצליח ורחית אותו! ברמזו לענין הנ"ל, שאלו ר' פסח: ומדוע עסק זה מוצלח?! השיבו החזון איש: הלא מרויחים בזה הון רב וגם אריכות ימים! אמר לו ר' פסח: רבי תן לי תקיעת כף ואני מסכים לעשות עסק זה! ענה לו

וַיֵּרָא מְנוּחָה כִּי טוֹב וְאֵת הָאָרֶץ כִּי נַעֲמָה וַיֵּט שַׁכְמוֹ לְסִבֹּל וַיְהִי לָמָּס עֶבֶד.

(מט, טו).

מחובשי בית המדרש, אבל באמת זה אינו, כי גם התלמיד חכם יש לו התשוקה והתאוה לתענוגים הגופניים, וגם מבין אותם, רק מאהבת ה' ותורתו הקדושה הוא כובש את יצרו, ואינו רוצה להתעסק בהם, רק ללמוד ולעסוק בתורה. וזה 'וירא מנוחה' שהיא רואה ומבין שיותר טוב המנוחה, מלעיין תמיד בלמוד התורה שהוא מייגע ומחליש החושים, 'ואת הארץ' היינו עניני הארץ עולם הזה רואה הוא שהוא נעים ונאה, ואעפ"כ 'ויט שכמו לסבול' עול תורה, 'וייה למס עובד' להורות היראה לישראל.

הת"ח משיג תענוגי עוה"ז ואינו רוצה לעסוק בהם

בחתם סופר בשיר מעון כתב, ידוע דרשת חז"ל (נדה נא, א) שפסוק זה קאי על יששכר שעוסק בתורה, 'ויט שכמו' לסבול עול תורה, 'וייה למס עובד' להורות הוראות, ומביא בזה ביאור נפלא לשבח עמלי ולומדי התורה, דהנה רבים אומרים שתלמיד חכם יושב בתוך ד' אמות של הלכה, משום שאין לו השגה, ולא ראה ולא טעם מעולם תענוגי עולם הזה, אבל אילו היה יודע מתענוגי עולם הזה לא היה

נִפְתָּלִי אֵילָה שְׁלַחַה הַנִּתֵּן אִמְרֵי שֶׁפֶר.

(מט, כא).

בן עזיאל בפסוק זה דמשבט נפתלי הם משוררים יפים (וזה לשונו: וכר הוה פתח פומיה בכנשתא דישראל למשבחא מבהר מכל לשניא), ולפי הנ"ל הרמז שעל ידי ששכמו יש להם אמונה חזקה בה', משוררים יפים תמיד לה'.

מדריגה גדולה באמונה שכל הרעות הם לטובה

ומנדי דברי בענין האמונה נכון להעתיק דברי השפת אמת (פסח תרע"ב)

בעל אמונה משודר ומודה לה'

איתא בספר קדושת לוי, הכלל הוא, כששופע על האדם אמונת הבורא מתחיל לשורר ולהודות לה', וידוע כי 'רגלים' נקרא 'אמונה' כנזכר בספרי האר"י ז"ל. וזהו שאמר 'נפתלי אילה שלוחה', פירושו שיש לו רגלים חזקים שעל ידי זה הוא קל ללכת, ומרמז שיש לו אמונה חזקה בה' שנקרא רגלים, ועל ידי זה 'הנותן אמרי שפר', מחמת האמונה משורר ומהלל באמרי שפר כנ"ל. וזהו שרמז בתרגום יונתן

אבל אחר כך כשראו את המעלות הטובות שהשיגו על הים, עד שכל שמם 'עברים' על שם שעברו ים, וראתה שפחה על הים וכו', מה שאי אפשר היה להם להשיג אם לא באו אל הים, בזה קנו אמונה שלימה, אשר כל ענינם וכל המאורעות שלהם הן לטוב והן למוטב, כולם לתועלת עצומה להם ולא לדיחוי הרע בלבד. ובזכות אמונה זו זכו לומר שירה שהיא דביקות, מאחר שהרגישו שלא נדחו כלל בשביל מעשיהם הרעים, ובשביל מה שהמרו על הים, אלא הם דבוקים עדיין בהשיות, ועשה להם נסים גבוהים כל כך ומדרגות נבואה פנים אל פנים, נתעוררה בקרבם אהבה עזה ודביקות עצומה.

במדריגה הגדולה באמונה שהשיגו בני ישראל אחרי מעמד קריעת ים סוף, עד שפתחו את פיהם בשירה וזמרה, ואלו הן דבריו: ונראה דתרי גווני אמונה נינהו, אמונה פשוטה, שהקב"ה כל יכול ומשגיח ומעניש ומשכיר ומשדד הטבע, וזו היתה להם כמסורת האבות, ובעיניהם ראו זאת במצרים, אלא בקריעת ים סוף נתחדשה להם אמונה, שכל עניני האדם הדחקות והמניעות רחמנא ליצלן, אף שהם למירוק ודיחוי הפסולת, מכל מקום יש להם תועלה עצומה ותוספת מרובה, כמו שהיה על הים, שלכאורה היה זה ללא צורך, שהרי דרכם לסיני לא היה דרך הים כלל?! ומתחילה היו סוברים שזה למירוק לשבר את הלבבות שיזדככו עוד יותר,

בֵּן פֶּרֶת יוֹסֵף בֵּן פֶּרֶת עֲלֵי עֵינַי פְּנוֹת צְעָדָה עֲלֵי שׁוֹר (מט, כב).

מעביר על מדותיו, ופירש"י (ראש השנה יז, א ד"ה המעביר) מעביר על מידותיו, שאינו מדקדק למדוד מדה למצעים אותם. והכי נמו, מהאי טעמא זכה יוסף לגדולה על כולן, מפני שהיה בידו לנקום נקם מאחיו, והיה מעביר על מדותיו, ואמר (להלן ג, כא) אנכי אכלכל אתכם וגו', ואדם נידון על שם סופו כגודע.

וזהו הרמז בפסוק 'בן פורת עלי עין', דהיינו שיוסף היה גדול יותר מכל שבעים נפשות שיצאו מיעקב אבינו, והטעם

זכה לכל הגדולה שהיה מעביר על מידותיו

זקה"ק בספרו ייטב לב, כתב לפרש הכתוב, בהקדם לבאר במה זכה יוסף הצדיק להיות גדול ונכבד מכל בית אביו, הוא השליש והמשביר ומכלכל את אחיו, ואפשר לומר על דרך דאיתא בגמרא (תענית כה, ב) ברבי אלעזר ורבי עקיבא שהתפללו על עצירת גשמים, ונענה רבי עקיבא, ויצאה בת קול לא מפני שזה גדול מזה, אלא שזה מעביר על מדותיו וזה אינו

פ, א) הרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי, אבל על יוסף שהיה מעביר על מדותיו, עליו אמרו (ראש השנה י, א) כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו, שנאמר (מיכה ז, יח) נושא עון למו שעובר על פשע, על כן זכה לפרנס כלם.

אמר 'וימררוהו ורובו וישטמוהו בעלי הצים', היינו אחיו, מפני הדבה שהוציא עליהם, והיה בידו לדרוך קשתו עליהם, ועם כל זה 'ותשב באיתן קשתו' לבלי להנקם מהם, לכך זכה 'ויפזו וגו' משם רועה אבן ישראל', כי כבר אמרו (קדושין

וַיִּלְכוּ גַם אָחִיו וַיִּפְּלוּ וַיִּאֲמְרוּ הִנֵּנוּ לְךָ לְעֲבָדִים (ג, יח).

(בראשית רבה ט, ב) עבד משכיל (משלי י, ב), זה אליעזר, ומה השכלתו, אמר כבר קללתו של אותו האיש (סח) בידו וכו', מוטב לי להשתעבד בבית הזה ולא בבית אחר, ואולי חשבו שגם מה שיוסף רחם, זה נמו הוא פרי הגלות, ובהכנעם תחתיו ולא יצמרכו לקבל הכנעה אחרת, שוב יתן ה' בלב יוסף שלא ירחם עוד וימצאו ממנו מענה טוב, ע"כ לא המתינו על המענה, ותיכף באו להכנע לפני יוסף.

ומסיים בדברים קלורים לעינים: וזה לַיְמֻד גְּדוֹלָה לְכֹל אִישׁ לְהִכְנַע תַּחַת רִצּוֹן הַשָּׁמַיִת, וְזוֹה יִסֵּר מֵעַלְיוֹ כֹּל הַצְּרוֹת וְכֹל הַפּוֹרְעַנְיוֹת וְלֹא יִצְטָרֵךְ לְהִכְנַע אַחֲרָת. והנה קרבו ימי השוכבי"ם, ימי התיקון על פגם הברית, ישים האדם הדברים אל לבו, וטובה מדרות אחת בלבו של אדם יותר ממאה מלקיות (ברכות ז, א). וגם על דרך רמז שוכבי"ם הוא מלשון 'שכירה', היינו להיות לבו נשבר בקרבו, מלשון (הושע ח, ו) כי שכבים יהיה

ע"י הכנעה מבטלים הצרות

בספר שם משמואל (שנת תרע"ב) מבאר דברי רש"י"ל בפסוק זה, וילכו גם אחיו ויפלו לפניו וגו', 'גם אחיו' נוסף על השליחות. ויש להבין מדוע לא המתינו עד שיחזרו השלוחים וישמעו מענה של יוסף?! ויש לפרש, שעיקר פחדם היה מפאת שהרגישו הגלות, כאמרם ז"ל כיון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השיעבוד, ומדת הדין היתה מתוחה כנגדן, וידוע שכל הצרות שבאות על האדם רח"ל הכל הוא להסיר ממנו גסות הרוח ולעשותו נכנע, כמו שביאר התרגום על הפסוק (איכה ג, לג) כי לא ענה מלבו ויגה בני איש, ארום מן בגלל דלא עני גבר ית נפשיה ואעדי זוחחה מלביה כנין כן גרם לאסתקפא תכורא בכני אנשא, ע"כ נמלו עצה בלבם, מאחר דכל הגלות הוא שמתבקש מהם שיכנעו לבבם, ע"כ יותר טוב שיכנעו תחת יוסף ולא יצמרכו להיות נכנעים להמצרים, וכדרך דאיתא במדרש

לרב בהסכמת כל העיר, כאשר סיפרו לו על המכתב של הרה"ק מראדזין, ענה ואמר: דוד המלך ע"ה בהספרו על שאול המלך אמר ללמד את בני יהודה קשת (שמואל ב' א, יח), וקשה מה ענין זה להספרו של שאול? ועוד מדוע דווקא קשת ולא כלי זיין אחר? אך הענין הוא, כי טבע הקשת כל מה שמכופפים אותו יותר, הוא יורה יותר למרחוק, ורצה דוד המלך להראות בזה דרך חדשה, כי להכניע את השונאים אין טוב כמו שעשה שאול שהכניעם בגבורה, כמו שעשה לנוב עיר הכהנים ולגבעונים, רק הכלי זיין היותר טוב הוא הקשת, זו מדת הענווה, דכל מה שאדם משפיל את עצמו - יותר נכנעים שונאיו מלפניו, כמו שאמר הכתוב (משלי לו, לב) ומושל ברוחו מלוכד עיר, בזה שהוא מושל ברוחו, בזה עצמו הוא לוכד את העיר. וכן נתקיימה בו, בגודל ענוותנותו היו הכל נכנעים לפניו ביראת כבוד, ושלום היה לו כל הימים.

עגל שומרון, וזה יותר טוב מכל תעניות ימי השובבים. והוא רחום יכפר עון.

הענה הכלי זיין המועיל ביותר

בשנת תרמ"ט נתפנה כסא הרבנות בעיר המעטירה אוסטראווצא, בתחילה פנו ראשי העיר אל הרה"ק רבי גרשון חנוך הענדק מראדזין זצוק"ל, ורצו לשים אותו אלוף לראשם, הוא נענה להם, ונסע לשם, והשתהה בעירם לערך ארבעה שבועות וחזר לביתו, אחר כך הודיעם במכתב שאינו רוצה לקבל עליו את משרת הרבנות בעירם, כי אמנם אוסטראווצא היא עיר חכמים וסופרים, אבל מנהגי העיר הם אנשים תקיפים, והתנהגותם לא הוטבה בעיניו, ומתיירא שיצטרך להילחם עמם במחלוקת לשם שמים, וזה יגרום לו הרבה ביטול תורה.

אחרי זה פנו להרה"ק רבי מאיר יחיאל מאוסטראווצא זצוק"ל שנתקבל

וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף אֶל תִּירָאוּ פִּי הִתַּחַת אֲלֵקִים אָנִי,
וְאֵתֶם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה אֲלֵקִים חֲשַׁבָה לְטָבָה לְמַעַן
עֲשֵׂה פִּיּוֹם הַזֶּה לְהַחִיית עִם רַב (ג, יט - כ)

ג"כ אתערותא למעלה (הפעולות למטה ממשיכים פעולות בדומה להם למעלה), ולכן אותן בני אדם שמעוררין את מידת הדין על אחרים, גם עליהם יפול מידת הדין ח"ו, כדכתיב (קהלת

שלא לעודד דין למעלה

בספר אך פרי תבואה מכאר, דהנה ידוע דעל ידי אתערותא דלתתא נתעורר

'התחת אלקים אני' בתמיה, דהיינו שמעולם אין רצוני בכך לעורר דין ח"ו, ובודאי גם עתה לא אעשה זאת, והא ראייה 'ואתם חשבתם עלי רעה ואלקים חשבה לטובה', דכיון שאני לא עוררתי מידת הדין עליכם, לכן לא פגע בי מידת הדין, והכל היה לטובתי, לכן גם עכשיו אעשה כן.

י, ה) חופר גומץ בו יפול, ולכן אמרו חז"ל (ראש השנה טו, ב) כל המוסר דין על חבירו הוא נענש תחלה, ולכן הצדיקים אינם רוצים לעורר הדין כלל, ועל ידי זה הם נשמרים בעצמם, כדרך שאמרו חז"ל (שבת קכו, ב) כל הדין את חבירו לכף זכות מן השמים ידונו גם אותו לכף זכות. וזהו שאמר להם יוסף הצדיק

BETH DIN TZEDEK
OF THE ORTHODOX
JEWISH COMMUNITY
26 \A STRAUSS ST.
JERUSALEM

פאקס 02-6221317

טל. 02-6236550

ת.ד. 5006 P.O.B

בית דין צדק

לכל מקהלות האשכנזים

שע"י "העדה החרדית"

פעיה"ק ירושלים תובב"א

רח' שטראוס 26/א

ב"ה

המלצת הגאווה"צ הביד"צ שליט"א

הננו באים בשורות אלו בבקשה והמלצה למען מפעל החסד "קופת דרך אמונה - לחמי מרדכי-מזון ישעי" אשר נוסד ועומד בנשיאותו והנהגתו של פאמ"ק בנש"ק הרה"צ רבי מאיר איתמר רוזנבוים שליט"א, העוסקים בצרכי צדקה וחסד במדרגתו העליונה ע"י מתן בסתר וכמ"ש שלמה בחכמתו "מתן בסתר יכפה אף" להאיר בתי ישראל, וזה כמה שנים ששולחים מתן בסתר בערבי שבתות בדרך כבוד עד פתח ביתם של מאות נפשות בעי"ת בית שמש, ובהם אלמנות ויתומים צרכי שבת בהרחבה אשר מסתכם בסכומים גדולים מדי שבוע בשבוע.

ולאחרונה הגדילו עשות ניחא למשפחות נזקקות בשאר ערי ארה"ק להשיג עבורם חלות ומזונות לכבוד שבת בהזלה מיוחדת ומשפחות נזקקות ועניות מחיות את נפשם לענג את השבת בדרך כבוד ממש, ומקרבא הנייתא. ונוסף גם הוא שבכל שבוע מחלקים לחם, חלב וחמאה, והרבה מצרכים חיוניים במחירים מסובסדים להחיות נפשות עוללים המבקשים ללחם, בהרחבה ובדרך כבוד.

אשרי חלקם של העוסקים במצוה רבה זו בעושה ובמעשה לתמוך בעניי ארה"ק בעין יפה ובדרך כבוד, ואשרי שותפיהם המסייעים בידם, פירותיהם מובטח להם בעוה"ז והקרן קיימת לעוה"ב, ומצוה גדולה לסייע להם בעין יפה וברוח נדיבה כדי שיוכלו להמשיך במפעלם ואף להרחיב ולהגדיל את החלוקות לאלפי משפחות בישראל, עדי יחדל אביון מקרב הארץ.

ובזכות מדת החסד מדתו של אאע"ה נזכה לקץ הגלות, ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה, ולהחיש גאולה וישועה בביאת משיח צדקנו בקרוב בב"א

הכ"ח בעד מצוה רבה הביד"צ דפעיה"ק ת"ו, יום כ"א כסלו תשפ"א לפ"ק

למנכ"ל אג"מ

נאם *שמעון אורמאן*

נאם *יהושע יצחק קוק*

נאם *יהודה דמריה פינקל*

קופת "דרך אמונה"

להפי פדכי - מזון ישעי

ע"ש רבותינו הק'

רבי פדכי פנדבורנא זי"ע-רבי ישעי' פקדעסטיד זי"ע
בנשיאות הרה"צ רבי פאיד איהלפר הונגרים שליט"א

בס"ד

הזדעה חשובה

בחסדי ה' מתקיים על ידינו חלוקת חלות ומזונות וצרכי שבת

חינם אין כסף

למאות נפשות של אלמנות ויתומים בארץ ישראל עד לפתח ביתם
בכל ליל שישי באופן של "מתן בסתר יכפה אף" ובדרך כבוד

שטייט פון הייליגען מהר"ל (ספר נבורות השם פרק כ') מורא'דיגע ווערטער:
אז ווען איינער געבט צו עסן פאר מענטשן, אפילו ער איז א רשע,
פארקוקט אים דער באשעפער פון זיין רשעות, און לאזט אים נישט באשטראפן!

זכות 26 חלות לאלמנות (כמנין הוי"ה שם הרחמים) עם מזונות

\$ 100

והקוויטעל שלו יזכר בלי"נ אצל ציון הבת עין זי"ע
ע"י שליחנו אברך חשוב שמסיים בכל יום באשמורת הבוקר תהילים על הציון הק'
(יכולים להשאיר את הקוויטעל על המתן בסתר לין בשעת נתינת הנדבה)

זכות משפחה אחת של אלמנה ויתומים

\$ 18

הרוצה ליטול חלק במצווה נשגבה זו ולהוושע בדבר ישועה ורחמים
יכול להתקשר 24 שעות ביממה על "המתן בסתר" סיסטעם

בארה"ב - 845-286-1007

בענגלאנד - 020-8124-7800

דער הייליגער חיד"א זאגט: אז ווער עס געט ברויט פאר ארימע לייט
איז אזוי ווי ער האט מקריב געווען אלע קרבנות אויף דעם מזבח!